

Het suizen van een zachte stilte

Gezongen: Psalm 56: 5.
Psalm 146 : 1.
Psalm 77 : 2, 6, 7, 8.
Psalm 65 : 1 en 2.
Psalm 72 : 8.

Gelezen: 1 Kon. 19: 9—18.
Rom. 11 :1—11.

Tekst: 1 Kon. 19 : 12b en 13a. *En na het vuur het suizen van een zachte stilte; en het geschiedde als Elia dat hoorde. dat hij zijn aangezicht bewond met zijn mantel en stond in de ingang der spelonk.*

Geliefde gemeente van Huizen,

Naar de Horeb.

Elia, de profeet, bevindt zich aan de Horeb of de Sinäi. Hoe is hij daar gekomen? Volgens sommige verklaarders: op eigen benen. Letterlijk en figuurlijk op eigen benen. Letterlijk, omdat hij van Jizreël via Berseba door de woestijn al wandelend de tocht naar de Horeb heeft volbracht. Figuurlijk, omdat deze verklaarders menen, dat Elia „uit de weg” was gegaan, dat is: tegen of zonder een bevel des Heeren uit zijn land, uit zijn dienst en uit zijn werk was gestapt. Hij zou aan zijn werk, zonder overleg met God, de brui gegeven hebben. Dit zou dan een „kromme weg” geweest zijn. Dit is echter gemakkelijker beweerd dan bewezen! Het is wel waar, dat Elia na een dreigement van Isebel, de vrouw van Achab, de koningin van Israël, vluchtte. Wie ook onder de indruk van het gebeuren op de Karmel mocht zijn — en dat waren er velen tot en met Achab — Isebel niet, Al haar capaciteiten — en dat waren er vele — zette zij in om de reformatie van de Karmel in de kiem te smoren en de dienst van Baäl en Astarte in ere te herstellen. Daartoe moesten èn Achab èn Israël onder de invloed van Elia vandaan en diende Elia uit Israël te verdwijnen. Vandaar de boodschap aan Elia: Morgen gaat gij voor de bijl. Welke bedoelingen Isebel ook met dit dreigement gehad moge hebben, het resultaat is, dat Elia om zijn leven te behouden vlucht. Elia moet wellicht de grootste teleurstelling van zijn leven verwerken: alles is tevergeefs geweest en de reformatie zet zich niet door. Achab zal opnieuw onder de invloed komen van Isebel en het volk zal opnieuw afdwalen van de Heere. Voeg daarbij de grote inspanning op de Karmel, de gebedsworstelingen om het vuur en de regen, en gij begrijpt, dat na de geweldige spankracht van zijn geest er een ontspanning en inzinking komt. Wij zijn nooit gevaarlijker dan na de grootste inspanningen en hoogtepunten. Elia was een mens van gelijke beweging als wij. Hij is aan het eind van zijn kracht.

Was Elia bang voor Isebel? Dat is niet te verwachten, al is niets menselijks hem vreemd. Was Elia bang te sterven? Neen, te sterven begeert hij, maar niet door de hand van deze geslepen vorstin. Hij wil sterven, maar dan in de armen van God, ginds in de woestijn. Daar snikt hij het uit: Het is genoeg, neem nu, HEERE, mijn leven, want ik ben niet sterker dan mijn vaders. Hoe groot ook de zegen van een lang leven in de dienst des Heeren ook moge zijn,

Elia begeert dit niet. Dit komt meer voor. Zowel Mozes als Job hebben in de crisis van hun leven verlangd, dat God er maar een einde aan mocht maken.

Wat is Gods antwoord? Een engel, die hem wekt, eten en drinken verstrekt, hem doet slapen en weer doet eten. God weet, dat deze man rust en voedsel nodig heeft. Daarmee zijn slapen en eten tot godvruchtige bezigheden gestempeld en in het programma van God opgenomen. Ook de retriatie, de afzondering behoort bij de opleiding van hen, die arbeiden in het Koninkrijk Gods. Hier moeten wij de verklaarders, straks genoemd, weerspreken, die menen, dat Elia „op eigen benen’ deze beslissing nam en zijn werk maar in de steek liet. Was dat het geval geweest, de Heere had hem zeker teruggezonden naar Jizreël. Maar dit gebeurt niet, Integendeel. Elia moet eten en drinken om door de kracht daarvan veertig dagen te wandelen naar... de Horeb.

Aan de Horeb.

Daar is Elia dan aan de Horeb in de spelonk. Waarschijnlijk staat hij in die rotsholte, waarin eenmaal Mozes stond, toen God aan hem voorbij trok. Hij is dus op historische bodem. In deze omgeving werd Mozes geroepen van schaapherder tot herder van Israël, Hier openbaarde Zich eenmaal de God van Abraham, Izaäk en Jacob als Jahwè (Jehovah) in de brandende braamstruik. Hier, op deze berg, is God neergedaald onder de indrukwekkende tekenen van aardbeving, bliksemstralen en donderslagen. Hier heeft Mozes met God gesproken, aangezicht tot aangezicht. Hier was het feest van de verbondssluiting tussen de HEERE en Israël. Hier was de verbondsmaaltijd, waarbij Mozes en de oudsten de God van Israël zagen. Hier is het verbond niet alleen gesloten, maar ook verbroken. Hier heeft Mozes gejuicht en gebeden, geleden en gestreden en de verzoening uitgericht over de schandelijke bondsbreuk inzake het gouden kalf.

Temidden van dit rotsgevaarte wil Elia zijn. En dit is naar de Wil van God. Let ge daarop? Wij zouden zeggen, dat Elia een pelgrimstocht gaat maken. Deze pelgrimstocht bedoelt niet een plaats te bezoeken zonder God, maar de God van Israël op Zijn beginpunt met Israël te ontmoeten en van deze God des Verbonds antwoord te vragen hoe het nu met Israël en hem verder moet. Elia wist het niet meer. Hij zat in de knoop met Israël, met zijn ambt en met zichzelf. God weet er van. Hoor, wat Hij vraagt. Wat maakt gij hier, Elia? Bij elke vraag geldt, dat het de toon is, die de muziek maakt. Deze vraag wordt niet gesteld in de toon van een barse veldwachter, die iemand betrapt op verboden terrein en dan zegt: Wat doe jij hier? Neen, wij moeten hier veeleer denken aan een moeder, die een al wat grotere jongen naar zich toehaalt. Zij ziet, dat hij ergens mee loopt en vraagt dan met een moederlijk gebaar: Wat is er, mijn jongen? Kom, vertel het me maar!

Dan komen bij die jongen — hij schaamt er zich voor — plots de waterlanders te voorschijn en legt hij, hoe gesloten hij anders is, zijn hele hart voor zijn moeder bloot. Hij vertelt, hoe erg dit wel was en hoe ingrijpend dat. Zo maar oneindig teerder en hartelijker stelt God aan Elia deze vraag. Uit het antwoord van Elia blijkt, dat hij in zorg is voor de eer van God en het heil van Israël. De vooropstelling van zijn ijver is niet farizees, maar een weergave van de werkelijkheid. Hoor maar wat Israël gedaan heeft: Zij hebben Gods verbond verlaten Gods altaren afgebroken en Gods profeten gedood. Het slot is: Ik alleen ben overgebleven en zij zoeken mijn ziel!

De situatie van nu.

In dit laatste woord is al het verdriet van Elia uitgezegd. Wanneer wij de situatie van nu willen overzien, zijn er aanzienlijke verschillen te constateren. Er is verschil tussen Israël en het Nederlandse volk, tussen de theocratie (de godsregering) en de democratische levensvorm, waarin wij leven, tussen het verbond Gods van die dagen een nationaal verbond en het verbond van nu met de gelovigen en hun nageslacht. Er is verschil tussen Elia als profeet en drager van de godsopenbaring en ons, die dienaren van het Woord zijn. Zo is er meer. Maar één ding is gelijk: de worsteling met het Woord Gods in kerkelijke en burgerlijke gemeente, in kerk en staat. Want de God en Vader van onze Heere Jezus Christus heeft er krachtens de schepping en verlossing recht op door kerkelijke en burgerlijke gemeente, door overheid en onderdanen gediend en gevreesd te worden, altijd en overal. Van dit recht doet God geen afstand, van deze plicht en dit voorrecht is niemand ontslagen. Dit recht en dit voorrecht gelden voor het oude Huizen in zijn beslotenheid en voor het nieuwe Huizen in zijn openheid naar alle kanten. De mogelijkheid van deze rechte godsverering is niet gebonden aan een bepaalde tijd, aan een bepaalde beslotenheid, aan een bepaalde maatschappijvorm (visserij of industrie) of aan een graad van ontwikkeling, maar aan de levende God en de waarachtige bekering van hart en leven.

Er is echter een kweekplaats voor de vreze Gods, die niet gediend wordt met de afbraak en het wegwerpen van al het oude zonder dat er iets nieuws en beters voor terugkomt. Wie de afbraak van het oude en het wegwerpen daarvan bevordert en er niets beters voor in de plaats weet te zetten, doet beter het nieuwe met Gods Woord te vullen. Intussen kan gezegd worden, dat er — hoe ook de verantwoordelijkheden voor allerlei veranderingen liggen en met welke motieven deze ook doorgevoerd worden, waarover God oordeelt en oordelen zal — geen keus is, omdat dit alles zijn gang gaat. Daar bij is tweërlei houding mogelijk. In de eerste plaats de kramp om alles bij het oude te laten en hoe langer hoe meer in een onvruchtbaar isolement gedreven te worden, waarbij de wisselwerking tussen het Woord Gods en de gemeente aan deze plaats hoe langer hoe meer tot het verleden gaat behoren. Deze houding, hoeveel zegen zij verspreidt onder hen, die daardoor bewaard blijven onder het Woord, verarmt op de duur de gemeente.

In de tweede plaats kan de houding zijn: aanpassing aan het bestaan van de moderne mens, het werken in de breedte, het uitrekken van de verzoening naar de algemene verzoening, het loslaten van de noodzaak van de wederbaring door de Heilige Geest, enz. Dit proces is allerwege aan de gang. De papieren van het gezag van Gods Woord en — in onderschikking daaraan — van de belijdenis der Kerk staan over het algemeen laag genoteerd. Sommigen, van wie wij beter mochten verwachten, doen al hun best deze papieren vanwege de lage koers op de kerkelijke en burgerlijke beurs van de hand te doen. Daartegenover staan de papieren van de mens, wat hij wil en denkt en meent, hoog genoteerd. Een vals begrip van verdraagzaamheid, waarbij de rechten van de mens" nauwkeurig ontzien worden en de rechten Gods met voeten getreden worden, breekt zich baan. Een nieuwe vrijzinnigheid en een vals oecumenisme, wat iets anders is dan de beleving van de ware eenheid, komen in allerlei kerken op. De verdraagzaamheid der verdraagzamen strekt zich alleen tot de verdraagzamen, maar is bijzonder onverdraagzaam tegen allen, die weet hebben van de rechten Gods, die Zijn verdraagzaamheid (geduld) gebruikt om mensen tot bekering te brengen. Dat is iets anders dan de gelijkberechtiging van het Humanisme, dat een

levensbeschouwing zonder God is en dus de mensen op een verkeerd spoor zet. Dat is ook iets anders dan een kerkelijke verdraagzaamheid, die elk spreken over de waarheid smooit in een modaliteitsvisie, die elke wezenlijke worsteling met Gods Woord van tevoren verlamt en onmogelijk maakt. Er is vandaag een strijd aan de gang tegen de bijbelse religie, die eerst tot een karikatuur wordt gemaakt om daarna deze te gemakkelijker te kunnen bestrijden. Elk geslacht moet door God opnieuw worden levend gemaakt, anders zijn wij bestrijders van het Evangelie van vrije genade, zo al niet in onze woorden dan in onze daden. De kleinkinderen en de achterkleinkinderen van godvrezende voorouders, die in hun tijd om de Naam van Christus soms bitter geleden hebben in en buiten de Hervormde Kerk onder de hoon van de verdraagzamen, staan soms vandaag vooraan in de strijd om de prediking van vrije genade te bestrijden. Wat is er weinig eerlijkheid! Hoevelen zijn er niet, die dit volk gebruiken om het later beter te kunnen bestrijden.

Elia's aanklacht.

Neen, deze geschiedenis van Elia is hoogst actueel. Zij is bij de tijd. Elia zegt: de kinderen Israëls hebben Uw verbond verlaten. Is dat nog niet zo? Hoevelen, ook in onze gemeente, hebben de brief met het beloftewoord van het verbond Gods, waarin hun een toezegging is gedaan, dat zij met al hun zonden en schandelijke godsverlating nochtans tot de Heere mogen komen, niet verscheurd of zijn bezig die te verscheuren? Hoevelen „geloven” het wel? Zij zijn met de Baäls en Astarte's bezig van de cultuur of wat voor cultuur doorgaat. Het Verbond Gods, dat is ten diepste de band met de drie- enige God, met Christus, de inhoud van het verbond, wordt ingewisseld voor de band met de gedaante van deze tegenwoordige en voorbijgaande wereld, zonder deze wereld te zien als het werkveld van de almachtige God. Waar de kritische instelling tegenover de cultuur (waarin schatten liggen) verdwijnt, verdwijnt de schat van het Evangelie. Want naar dit Evangelie, naar deze Christus dient gegraven te worden in de prediking, in de Schriftlezing en in het gehele leven. Het staat met het Evangelie niet zo, dat wij zeggen: Dat is dan dat! en wat zullen wij nu nog gaan doen om onze tijd te doden of te vullen? Het Evangelie, het leven uit het verbond is — met handhaving van ons hele mens zijn— een verrukkelijke zaak, een de gehele mens in beslag nemen de zaak, een alle levensverbanden doordringende zaak.

Kom, zeg nu eens, zijt ge onder de indruk gekomen van deze indrukwekkende God, van deze u in liefde overwinnende Christus en van deze machtige Heilige Geest? Of zijt ge bezig in de hardheid van uw hart en in de duisternis van uw verstand het kostbare Woord Gods te vertreden? Zij hebben Gods altaren afgebroken! En dat gebeurt. Ook nu. Het kerk-zijn van de Kerk en het gemeente-zijn van de gemeente is vandaag in het geding. De valse profetie is in het geding. God op de troon of de mens? Gods genade het alles- beslissende of de menselijke prestatie? De God van de Bijbel of de god van uw eigen verbeelding? Gij naar Gods beeld geschapen of uzelf een god gemaakt naar uw beeld en naar uw gelijkenis? In het noemen van het altaar raakt Elia aan de wijze van de godsverering. Naast en in de plaats van Gods altaar — eigen altaren, eigenzinnige godsvereringen. eigenwillige godsdienst, geperverteerde (in zijn tegendeel verkeerde) godsdienst. Wat worden de Baäls van de vruchtbaarheid en de Astarte's van de lust trouw gediend?

De gemeente in de wereld.

Zij hebben Gods profeten gedood. Waarlijk, Pascal heeft gelijk, toen hij zeide: Christus is in Zijn Kerk steeds in doodsnood geweest en blijft dit tot de jongste dag. Christus is nu wel boven alle tijd uit en in de heerlijkheid van de Vader, maar in Zijn lichaam, dat is in Zijn gemeente in doodsstrijd. De waarheid heeft onder ons nog nooit een tent op de aarde gehad. Zij is verafschuwd en verminkt, bestreden en gekruisigd in haar enige Vertegenwoordiger: Jezus Christus. Zijn dienaren krijgen een deel van Zijn smaad en lijden, en delen soms in bepaalde tijden in Zijn dood. Die strijd behoeven wij niet te zoeken, maar wordt opgewekt wanneer wij — de dienaren — met al onze hebbelijkheden en vooral onze onhebbelijkheden verdwijnen achter Christus. Hij komt met wijd uitgebreide armen op de mensheid aan om haar te redden en te zegenen. Maar de mens gaat voor Hem op de vlucht en, als het mogelijk is, doodt Hem. Het vermoorden van de profeten geschiedt letterlijk en figuurlijk door een volk, dat het zonlicht van Gods barmhartigheid en gerechtigheid niet in de wateren van deze wereld kan zien schijnen. Dat gebeurt vandaag ook. Want al moge het waar zijn, dat wij met korte onderbrekingen eeuwen als gemeente en dienaren des Woords rustig, onder de bescherming van de overheid, soms bevoorrecht in veel dingen, hebben mogen arbeiden tot Gods eer en het volk ten baat, ons volk en onze kerk en onze gemeente is bezig — voorzover mogelijk — Christus in de gemeente, in het volk, in de overheid te vermoorden. Ten diepste kan dit natuurlijk niet, want dan onttrekt Christus Zich. Ten diepste vermoorden wij Hem niet meer, maar onszelf, onze kerk, ons volk, ons vorstenhuis, onze gemeente. Dit is de reinste zelfmoord! Deze Godsmoord is grotendeels in Europa en ons volk voltrokken. Blijft nog over de opruiming van de restanten. Daar om is het probleem waarvoor de gemeente in ons volk staat, veel dieper dan een zoeken van nieuwe levensvormen. Wie het zo stelt, blijft aan de oppervlakte. Neen, God wordt vermoord onder jong en oud en — de moderne literatuur getuigt ervan — er blijven vieze, stinkende, rokende putten over!

Dit heeft Elia in zijn tijd gezien. Zien wij dit ook? Of zijn wij — als gevolg van het oordeel Gods — met blindheid geslagen? Zijn wij stomme binden, die niet meer bassen, wanneer onder allerlei schoonschijnende redeneringen God en Zijn Christus door de Heilige Geest naar het leven wordt gestaan en het volk, dat aan onze zorgen is toevertrouwd langzaam, maar zeker zelfmoord pleegt? Dit is de crisis in het leven van Elia. Daarbij zag hij veel verkeerd, onder andere, dat hij alleen was overgebleven. Dat zal God corrigeren. Maar het andere was waar. En het is vandaag grotendeels ook waar.

Geen koude aanklacht.

Deze kennis raakt Elia tot in het diepst van zijn ziel. Daarom was zijn crisis niet te verklaren uit persoonlijke geraaktheid of zwartgalligheid of uit de overweging het maar eens aan te zeggen en dan zelf in een ivoren toren terug te trekken. Hoewel hij een mens was van gelijke beweging als wij, vatbaar voor alle menselijke zwakheden, verkeerdheden en zonden, ijverde hij voor God en het heil van Israël. Hij wilde de mens niet in het oordeel preken, maar integendeel hen van onder het oordeel Gods vandaan halen en in God en in Zijn Koninkrijk preken. Er is geen groter vijandschap denkbaar tegen hen, die het Evangelie prediken en op zijn tijd, wanneer zij het noodweer van de toorn Gods over de goddeloosheid en het ongelooft zien naderen, waarschuwen voor het verderf, te zeggen: Gij preekt de mensen

onder het oordeel. Want dat is een leugen. Jeremia zeide in de crisis van zijn leven: Ik heb uw dodelijke dag niet begeerd. Heere, Gij weet het, wat uit mijn mond gegaan is, Heere, het is voor Uw aangezicht geweest.

Dat is de rechte stand in de dienst des Woords: voor Gods Aangezicht staan en weten, dat God er weet van heeft, wat wij hebben gesproken. Dat had Elia gedaan. Dat heeft Christus gedaan. Als er Een het Evangelie gepredikt heeft — is het Christus geweest! Als er Een gewaarschuwd heeft tegen het vuur, dat niet geblust wordt en tegen de plaats, waar de worm van de wroeging niet sterft, dan is het Christus geweest. Dit Evangelie van Gods reddende zondaarsliefde en van de hoge rechten Gods heb ik u in de gemeenschap met de andere dienaren des Woords, vijf jaar lang mogen brengen. En hoewel ik vanuit de verte de voetstappen van mijn goddelijke Zender heb mogen drukken als een arme zondaar, die met u van dezelfde genade mocht leven, mag ik het woord van Jeremia herhalen: Ik heb Uw dodelijke dag niet begeerd. Heere. wat uit mijn mond is uitgegaan, is voor Uw aangezicht geweest. Wat ook van deze bediening ten goede of ten kwade is gezegd, God weet dat ik uw redding en behoud beoogde. 'k Wil u niet verbergen, dat ik dit Evangelie — de blijde boodschap — met veel vreugde en vooral de laatste tijd ook met veel zorg over u heb verkondigd. Want bij al het goede wat er door Gods genade is en blijft, mag ik u niet verbergen het verdriet over de ontkerstening, die onder u gaande is, de loslating van Gods verbond, het afbreken van de altaren van gebed en geloof in vele gezinnen, de dofheid en de ingezonkenheid onder het Woord. Wie verricht de dienst in het Evangelie zonder de hoop, dat er een reformatie los komt, die en de gemeente en allen, die haar omringen, in brand steekt? Dit is geen koude constatering geweest, maar in bepaalde punten met de last van het Woord Gods in de gehele Kerk een grote smart. Want dit is een kennis, die ons beroert tot in het diepst van onze ziel en tot tranen ontroert.

Ook dit behoort tot de dienst van het Evangelie. Want het verdrukkingen lijden met het Evangelie behoort tot deze dienst, ook het schreien van tranen. Deze preek is in kern geboren in een nacht in het ziekenhuis, toen ik diep onder de indruk was van de tranen van Christus, toen Hij sprak met een ontroerd hart: Jeruzalem. Jeruzalem, hoevele malen heb Ik uw kinderen willen bijeen vergaderen gelijk een hen haar kiekens, maar gij hebt niet gewild. Wanneer wij Christus zo in het Woord voor ons zien, moet Elia niet denken, dat hem iets vreemds overkwam en moeten wij niet denken, dat ons iets vreemds overkomt. Dit behoort wezenlijk tot de dienst in het Evangelie. Het is Christus gelijkvormig gemaakt worden in Zijn vreugde en in Zijn tranen. Deze tranen hebben deernis met allen, die het Verbond met hun God vergeten en niet opmerken dat de oordelen Gods zeer nabij zijn. Kennen wij iets van die smart? Dan verstaan wij ook Elia in zijn nood.

Het goddelijk antwoord.

Op de aanklacht van Elia antwoordt de Heere niet rechtstreeks. Er komt wel een antwoord, maar zijdelings, als les bedoeld voor Elia en ons. Om deze les te leren moet Elia uit de spelonk tevoorschijn komen en zien hoe de Heere voorbij trekt. In dit voorbijtrekken breekt een ontzettende storm los. Rotsblokken raken los en storten met donderend geraas naar beneden. Maar de Heere was niet in de storm. Daarna is er de aardbeving. Het grootste berggevaarte staat te trillen op zijn fundamenten. Er is een dof en onheilspellend gedreun. Maar ook in de aardbeving is de Heere niet. Dan volgt een donderbui. Er zijn bliksemstralen,

die alles verlichten. De rollende donderslagen worden vele malen door de bergwanden weerkaatst. Maar ook hierin is de Heere niet.

Tot driemaal is het refrein: Maar de Heere was niet... niet... niet... Toch heeft de Heere God alles te maken met de wind, de aardbeving en het vuur. Daar wist Elia van. Had God niet eenmaal — op zijn gebed — vuur van de hemel doen neerdalen op de soldaten, die hem kwamen arresteren? Niet andermaal met dit vuur het offer op de Karmel in brand gestoken? Had de wind — op Gods bevel — niet de wolken aan gevoerd, die de uitgedroogde akkers na het Karmel-gebeuren zouden bevochtigen? Inderdaad! Maar God was er nu niet meer in. Dat wil zeggen: God gebruikt bepaalde tekenen, zo lang en waar Hij wil. Zodra wij God aan deze tekenen binden of, wat erger is, daarin opsluiten, is God er niet meer in. Ook dit is een les!

Maar hoe is het nu? vraagt ge. Er staat: de Heere ging voorbij of stond op het punt voorbij te gaan en de Heere was er niet in. Kan dit? Ja, dat kan. Wind, aardbeving en vuur zijn tekenen van Zijn almacht. Wee, wie God daarvan ontdoet. Maar, hoewel tekenen van Zijn macht, zij zijn niet Zijn hart! Zij zijn wel een macht van God, maar niet *de* macht. De macht van God komt openbaar in de stilte. In deze stilte is de almacht van Zijn genade, waardoor Hij harten wint en overbuigt. Zodra Elia het suizen van een zachte stilte hoort, treedt hij naar buiten. Hij blijkt God zo goed te kennen, dat hij weet: nu is het God Zelf, die langs komt. Hoe vertrouwelijk ook de omgang is met God, de afstand blijft. Hij bedekt zijn gezicht met een mantel. Niemand immers zal God zien en leven.

Opnieuw klinkt de stem van God: Wat maakt gij hier Elia? Wat een liefde, dat God Zijn knecht opnieuw tot antwoorden dwingt. Hetzelfde antwoord weerklinkt: Ik heb zeer geijverd voor de HEERE, de God der heirscharen; want de kinderen Israëls hebben Uw verbond verlaten, Uw altaren afgebroken en Uw profeten met het zwaard gedood, en ik alleen ben overgebleven, en zij zoeken mijn ziel om die weg te nemen. Dit zit Elia hoog! Ook na de indrukwekkende tekenen van wind, aardbeving en vuur blijft zijn aanklacht ongewijzigd. Voorlopig schijnt de godsopenbaring door Elia niet begrepen te zijn. Er is een misverstand, een hardnekkig misverstand bij Elia aan de gang over de werkwijze van God.

Hoe werkt God?

Volgens Elia diende God meer spectaculair, voor iedereen zichtbaar en begrijpelijk in te grijpen. Alle hindernissen voor de voortgang van het Evangelie dienden met het dynamiet, de springstof van het Evangelie te worden opgeblazen. Hier zit de twist van elk mensenhart — ook van het hart van Elia — achter om op Gods vrijheid en vrijmacht af te dingen. Wij willen zo graag onze werkwijze in Gods werk wijze inschuiven, ons temperament in Gods temperament induwen. Wij zouden God in Zijn handelen tot grotere spoed willen aanmanen. Ons overvalt zo vaak het begeren van de broers van Jezus, die tot Hem zeiden: Doe Uw tekenen op de straten van Jeruzalem en niet in dat achterafgat Galilea.

Maar Jezus zegt dan één- en andermaal: Gij weet niet van hoedanige geest gij zijt. De Zoon des Mensen is niet gekomen om der mensenzielen te verderven, maar om ze te behouden. Daarom schreeuwde Hij — naar het woord der profetie — niet langs de straten, maar had en heeft Hij alle aandacht voor het gekrookte riet en de walmende vlaspit, die niet wordt

verbroken en niet wordt geblust. Hij haat de reclame, de sensatie. Gods werkwijze is: Niet door kracht, noch door geweld. maar door Mijn Geest zal het geschieden. Daarmee is niet gezegd, dat de tekenen van wind, aardbeving en vuur zonder betekenis en waarde zijn. 'Want zij kunnen letterlijk en figuurlijk in het leven van de volkeren, een volk, gemeente en mensenhart voorbereiders zijn op de komst van de Heere Zelf! Zij zijn de scherpe ploegscharen die de grond openrijten om het zaad van de vreugde-boodschap te ontvangen. Maar in deze voorbereiding op en de begeleiding van de prediking van het Evangelie is de Heere wel en niet! Zij komt wel van Gods hand, maar Gods hart komt na de tekenen en soms in de tekenen openbaar. Hier er na: in het suizen van een zachte stilte.

Dat is een grote les voor u en mij! Zo wordt God groot en worden wij klein. Dan verwachten wij het niet van een donderfiguur a la Elia of Johannes de Doper, niet van een fanaticus of van een vuurwerkmaker, maar van God en Zijn Woord. Want wie en wat God al niet gebruikt en hoe Hij ze gebruikt, dat valt niet te zeggen. Maar het diepste doet God Zelf. Daarom triomfeert niet onze wijsheid, maar Gods wijsheid, niet onze kracht, maar Gods kracht. De werkwijze van Gods kracht is totaal anders dan die van onze kracht. Gods grootste krachtopenbaringen voltrekken zich door onze nederlagen en krachteloosheden heen. Alles wordt in ons leven zo gerangschikt en zo geordend, dat Gods kracht in onze zwakheden tot een hoogtepunt komen. Het beslissende is niet de schreeuwende bekering, maar de diep in dringende werking van Gods Geest. Niet de propaganda, maar de profetie; niet onze methoden, maar de vrijheid van Gods ongebonden Woord; niet de leuzen, maar de grondige ontvouwing van Gods Woord, niet de kreten en de blindgangers, maar de werkingskracht van Gods eigen Woord: niet het vuur van de hemel over alle tegenstanders, maar de goedertierenheid en de verdraagzaamheid Gods, opdat zij tot bekering komen.

Het suizen van de zachte stilte.

God openbaart Zich in het suizen van een zachte stilte. Deze openbaring maken de scherpe sneden van Gods heiligheid en onaantastbaarheid niet overbodig, maar veronderstellen die. Maar niemand komt tot Jezus dan door de trekkende kracht van de Vader; niemand komt tot de Vader dan door de Zoon en niemand kan zeggen: Jezus is Heere dan door de Heilige Geest. Alleen, wanneer Gods stilte daar is, komt Gods openbarende liefde tot ons. God wordt alleen door God verklaard. Wanneer laten wij God God? Wanneer capituleren wij onvoorwaardelijk één- en andermaal? Wanneer God Zichzelf bekendmaakt in het suizen van een zachte stilte en de liefde Gods in onze harten wordt uitgestort.

Wanneer smelten de gletschers? Als de zoele lentewind blaast en de warme zonnestrallen daarop staan. Zo werkt God. Hij overwint door... de liefde, Gods werkwijze is wonderlijk. Want Gods werk begint, waar het onze eindigt. Hij jaagt ons telkens door snijpunten en nulpunten, waarin Hij ons alles afneemt om het ons daarna met Zichzelf duizendmaal rijker terug te geven. Zo deed Hij met Zijn Zoon. De stormwinden van Zijn toorn, de aardbeving van Zijn gericht en het vuur van Zijn heiligheid dreven Hem aan 't kruis, namen Hem alles af, maar de lentewind van Pasen en de warmte van Zijn zon, wekten Hem op uit de doden.

Daarom vormen Gods snijpunten in ons leven een kruis, openbaren de Gekruisigde. Zij geven zicht op Hem, die voor ons doodbloedde aan het kruis. Hier licht Gods aangezicht, hier is de grootste oorlog der wereld met God beslecht in het bloed van Christus. Hier is goddelijk

pardon en vergeving, vernieuwing en heiliging. Hier is ook het antwoord op onze zielsvragen en zielskwellingen. Dat antwoord is naar de goddelijke werkwijze: God Zelf. Want in de tegenwoordigheid Gods vallen de boeien van onze handen, verdwijnen de knopen uit ons hart en gaat Zijn hand over de lidtekenen, die wij in de strijd met het Evangelie hebben opgelopen. Klaagt ge over gebrek aan groei in uw geestelijk leven? Over de ongelijkvormigheid aan de wil van God? Die groei is er alleen door uw toename in de godskennis, door nieuwe openbaringen van de liefde van de Vader de genade van de Heere Jezus Christus en de gemeenschap van de Heilige Geest.

Hoe overwint God Zijn vrienden? Door Zijn liefde! Dan buigen wij zo diep. Dat gaat alles in het suizen van een zachte stilte. Gij meent wellicht, dat hemel en aarde bewogen moeten worden om ze te doen buigen, maar waar het gebeurt, gebeurt het vanzelf. Dan is er ook vrucht, de vrucht van de nieuwe gehoorzaamheid. Want horen en gehoorzamen is in de bijbel één. Een gewillig oor en een gewillige voet zijn niet van elkander los te maken. Gods werk aan ons maakt ons niet traag en lui, maar gehoorzaam en bereid om Gods weg te gaan. Omgang met God is niet alleen staan, maar ook gaan! Dit is te danken aan het gericht karakter van het Woord Gods. Het is op de man af! Wat maakt gij hier, Elia? Dan zijn de woorden Gods voor u bestemd. Dan heeft elk woord in een vraag of belofte gewicht. Dan zijt ge alleen met God en spreekt ge met Hem in het verborgene. Hier oefent de Heilige Geest Zijn ambt uit en bedrijft zielszorg aan u persoonlijk.

Is dit de vrucht van de prediking voor u? Bracht de dienst des Woords u tot God? Werden zonde en genade voor u volle werkelijkheid? Dan geven wij u aan God over. Hij zat u wel leiden en onderwijzen. Dan kunt ge een ander of mij wel missen, hoezeer de band blijft in de Heere. De kamerling reisde zijn weg met blijdschap, hoewel hij Filippus niet meer zag. Want het Lam Gods reisde met hem. Dan sterven wij hoe langer hoe meer aan alles buiten God en verheffen wij ons tot God:

D'ogen houdt mijn stil gemoed
Opwaarts om op God te letten.
Hij, die trouw is, zal mijn voet
Voeren uit der bozen netten.

Dan verheffen wij ons in het geloof boven de zichtbare dingen en zien wij met ogen van geloof de Onzienlijke, omhelzen wij de oneindige God in Zijn Zoon. Hier leidt God ons in de heilgeheimen en maakt ze ons bekend. Dat doet Hij niet door de aardbeving, niet door de wind, niet door het vuur alleen, niet voor de beproeving, maar erna en erin, wanneer alles stil wordt. Daar is de stem van God zacht, indringend. helend en levenwekkend.

Tot nieuwe taak geroepen.

Hoezeer de zielszorg van de Heilige Geest persoonlijke zorg is, en hoezeer God een mens van tijd tot tijd onder vier ogen neemt, het doel van God en Zijn Geest is om het Woord Gods weer breeduit en voluit in de wereld, in een volk en in een gemeente te zetten Elia zei: Het is genoeg.

O God, zet er een punt achter! Maar God zeide: Ga heen tot een nieuwe taak. Wat Elias eindpunt was, was Gods vertrekpunt. Wat Elia als zijn sterfbed bedoelde, was voor God een intermezzo, een tussen twee haakjes. Wij zouden bepaalde tijden en plaatsen, die spreken

van Gods tegenwoordigheid willen vasthouden en daar willen blijven, maar God zegt: Ga heen! Elia mocht voor een bepaalde tijd uit zijn werk en uit zijn ambt gezet zijn, maar Gods werk gaat door. Daarvoor wil Hij Elia gebruiken. Dat is een koninklijke onderscheiding, onverdiend, wanneer God ons op nieuw, waar dan ook, inzet in ons ambt en werk. Gij gevoelt, dat dit alles mij op dit uur diep toespreekt. God had achter mijn leven, mijn ambt en werk een streep kunnen zetten. Het heeft ook niet zoveel gescheeld. Maar de Heere heeft mij door uw en anderen gebeden aan dit ambt en aan dit werk willen teruggeven. En dat waarlijk niet omdat ik het zo goed deed en ook niet omdat ik het met mijzelf beter kan maken, maar omdat Hij nog werk voor mij heeft, in mijn gezin, in deze gemeente, in een volgende gemeente, zolang het Hem behaagt. Dit betekent: opnieuw in de dienst. Dat is een onbegrijpelijke goedheid van God. Wij mogen Hem daarvoor samen prijzen, ook in dit uur van afscheid.

Een drievoudige gesel.

Het Woord Gods gaat voort, daarom gaan wij voort. Daar om gaat Elia voort. Want zijn werk gaat op drievoudige wijze voort. Een drievoudige gesel wordt voor Israël klaargemaakt. Hazaël zal koning van Syrië worden en Israël tuchtigen over het verlaten van het verbond, het afbreken van Gods altaren en het doden der profeten. Jehu zal het koningshuis van Achab en de Baälsdienst grondig opruimen. Elisa zal met het zwaard van het Woord Gods verder strijden en de zegen van Elia's dienst verder uitdragen. Dit betekent: Gods oordelen slaan toe. De troon van Achab is vermolmd, de Baälstempels staan op instorten, het Woord Gods is en blijft levend en krachtiger dan een scherp snijdend zwaard. Gods molens malen langzaam, maar zeker. Het Evangelie is toen en nu een reuke des levens ten leven en een reuke des doods ten dode. Hoewel de aard van het Evangelie levenwekkend is, is het een doodslucht voor hen die bezig zijn verloren te gaan. Christus gaat in het Evangelie voorop, maar de dood en de honger en het zwaard volgen achter Hem aan en snijden allen af, die de Waarheid ongehoorzaam zijn en haar in ongerechtigheid ten onderhouden.

Zo gaat ook Christus onder ons rond. Hij rijdt op het witte paard van Zijn overwinning en Hij neemt zondaren mee op Zijn zegetocht. Zijt gij door Hem overwonnen? Is Hij uw Koning geworden? Zijt gij gehoorzaam geworden aan het Evangelie? Zo niet, dat verkondig ik voor de laatste maal, dat tenzij gij u bekeert de toorn Gods in eeuwigheid op u blijft. Het oordeel slaat door, ook vandaag. Laten de vorsten en de regeerders zich haasten, want het Woord Gods legt dynamiet onder hun zetels. Het Woord doet veel aan politiek. Want Christus is een groot Koning. Laten de leiders van het volk in alle sectoren van het leven, niet in het minst in de kerk zich haasten, anders lopen zij buiten adem achter de nieuwste snufjes aan op theologisch en kerkelijk gebied, maar zien Christus niet meer, omdat Hij reeds lang gepasseerd is. Laat het volk zich haasten, dansend en spelend met de Baäls en Astarte's van vandaag, want het zwaard van het oordeel Gods is gewed, opdat de weelde, de zatheid van brood en de dodelijke gerustheid geen oorzaak worden voor de vervetting en de dag der slachting.

De zevenduizend.

Is dit het einde? Dat zou wel recht zijn. Er volgt nog een woord. Dat is het woordje: Ook. Er is dus een vervolg. Dat komt van God. Hoor maar: Ook heb Ik in Israël doen over blijven zevenduizend, alle knieën die zich niet gebogen hebben voor Baäl en alle mond die hem niet gekust heeft. Dat is met recht een ontdekkend en vertroostend slot. Ook heb Ik. Dat Ik staat heel duidelijk tegenover het driespan: Hazaël-Jehu-Elisa. Dit driespan zou dood en verderf zaaien, hoewel dit bij één ervan: Elisa, niet overwegend is. Tegenover hen staat de HEERE, de God des Verbonds. Niet alleen staat Hij in Zijn majesteit ver boven hen, maar ook in Zijn werkwijze gaat Hij tegenover hen staan. Wat is Zijn liefste werk? Doen overblijven, uitsparen, verkiezen, uitkiezen, Hier is de ijver der liefde bezig. Dat is Gods liefste werk: uitkiezen uit het oordeel; uit kiezen uit de massa des verderfs.

Daarom is het uitkiezen, het uitsparen van onder het oordeel, dat op allen rust het meest liefdevolle en barmhartige werk des Heeren. Want God was toen en is vandaag aan niemand van ons iets verschuldigd. Wij hebben rechten, maar dan om aan het oordeel Gods te vervallen. Hier breekt in het doen overblijven de genade Gods open. Want het is een verkiezing uit genade en tot genade. Deze genade Gods wordt openbaar, wanneer wij de enige Redder Jezus Christus, de eerst-verkorene leren kennen. Het is een verkiezing in Christus. Wie deze weldaad ontvangt, ontvangt haar als een gift en komt zijn levenlang en ook in het eeuwige leven de verbazing nooit te boven. Waarom niet? Omdat wij allen van hetzelfde laken gescheurd zijn, allen in dezelfde ongehoorzaamheid stonden, allen onbekwaam en onwillig waren om God te voet te vallen. Daarom is de verkiezing de enige mogelijkheid om zalig te worden. Wie dit geleerd heeft, verstaat dat hij hangt aan de trouw Gods. Want God is trouw. Mensen kiezen u vandaag en laten u morgen vallen. Maar God is trouw in Zijn liefde en Zijn genade. Aan dit doen overblijven van God hangt onze volharding, die een gave Gods en tegelijk een opgave is. Bij de krachtigste beloften (b.v. Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daar om heb Ik u getrokken met koorden der goedertierenheid) staan de krachtigste vermaningen (b.v. Wees getrouw tot de dood en Ik zal u geven de kroon des levens).

Zijn deze overblijvenden nader gekarakteriseerd? Jawel! Lees maar: zij hebben de knie voor Baäl niet gebogen en zij hebben hem met de mond niet gekust. Dat wil zeggen dat de onderscheidende genade Gods ook een van anderen onderscheidend leven doet leiden. Dat wil zeggen, dat wij van de stomme afgoden van onze tijd tot God bekeerd worden en Zijn Zoon Jezus Christus als onze Zaligmaker verwachten. Hier wordt gezegd wat zij niet doen: niet buigen, niet kussen. Dat is: elk die de Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid. Dat is: wie Christus tot vergeving der zonden ontvangt. die ontvangt Hem ook tot heiliging. Beproof uzelf daarin. Zit ge nog aan uw afgoden vast? Kunt en wilt ge ze nog niet loslaten? Zo lang onder het licht van het Evangelie en nog het Licht niet gezien? Zo lang in de sfeer van de liefde en nog nooit die liefde gevoeld? Wat een blindheid! Ge kunt uw knieën voor een beter doel gebruiken, Buig ze voor deze enig ware God! Er is een belofte aan verbonden: Wie Hem nederig valt te voet, zal van Hem Zijn wegen leren. Gij moogt Hem kussen. Gij wordt er zelfs toe vermaand: Kust de Zoon! Dat is overweldigend.

Bedenkt, dat, wanneer ge in de verkiezende genade en in de trouw Gods roemt en ge intussen niet wandelt in de wegen van de uitverkorenen, ge uzelf bedriegt! Laten zij, wier harten hongeren en dorsten naar de gerechtigheid maar niet die geestelijke vorderingen

maken, die zij begeren, niet versagen, maar in het gebruik van de middelen vlijtig voortgaan. Zij mogen getroost worden met de belofte Gods, dat Hij de rokende vlaspit niet uitdooft.

Het is een volkomen getal.

Is er verder nog iets bekend over het getal? Jawel, het zijn er 7000. Of dit letterlijk dan wel symbolisch moet worden opgevat, is een vraag, die de verklaarders diepgaand bezig houdt. Zoals zo vaak in de Heilige Schrift hebben de getallen hun eigen taal. Dan zou dit het getal van Gods volheid zijn, een voorspel op de schare, die niemand tellen kan. De Schrift snijdt alle speculaties over dit getal af met de oproep: Strijdt gij om in te gaan! Jezus sprak over velen, die op brede weg en weinigen, die op de smalle weg zijn. Wie dit getal tot alle mensen uitrekt heeft de Schrift tegen zich en bedriegt zichzelf en anderen. Het getal is God bekend. Dat is een grote rust. God werkt naar dit getal toe. Ik weet — zegt de psalmist — hoe 't vast gebouw van Uwe gunstbewijzen naar Uw gemaakt bestek in eeuwigheid zal rijzen. Gods feest gaat altijd door, ook al geven de meesten er de brui aan. t Gaat door, al zou er maar één zijn! Hoeveel temeer nu er ook op deze plaats reeds meerderen zijn ingezameld en ingezameld worden.

In deze rust mogen wij arbeiden. Elia werd er door vermaand en getroost. Want hij had gezegd: Ik ben alleen over gebleven. Dat is niet waar, zegt God. Er zijn er 7000. Die zijn er niet krachtens uw ijver, Elia, maar krachtens Mijn sparende goedheid. Wie heeft voor die 7000 gezorgd, Elia of God? Wie is er onmisbaar: Elia of God? Door dit woord is Elia beschaamd. Want hij telde af, maar God telde op. Elia rekende niet met de 100 profeten, die Obadja had verborgen en in t leven liet. Zij mochten van vreesachtige aard zijn en Elia mocht er in zijn strijd weinig aan gehad hebben, God telt hen er bij. En dan blijven er nog velen over. Waar komen die vandaan? Uit de dienst van het Woord Gods van Elia. Elia had ze in zijn troosteloosheid over het hoofd gezien, want Gods verkorenen zijn klein en leven dicht bij de grond. Gij kijkt er gemakkelijk overheen. Maar God zag ze niet over het hoofd. Hij telde ze er bij. Daarom is dit woord ten tweede vertroostend! Zovelen, Heere God, door mijn gebrekkige dienst? Ja, Elia, zovelen! Dan hebben wij geen woorden meer. Dan zijn wij sprakeloos van verbazing. Want deze 7000 zullen er niet alleen zijn, maar zijn er nu al. God heeft ze reeds. En daarom zullen zij er ook zijn op de jongste dag.

Nu kunnen wij wel gaan of blijven. Want het ligt in trouwe handen. Zeker, tot onze troost ontvangen wij zegelen aan de bediening. Zij verkwikken ons in de strijd met het Evangelie. Van hen, die worden toegebracht, houden wij geen boek. Dat past ons niet en wij kunnen het ook niet. Wij kunnen ons vergissen. De boekhouding is boven. En hoezeer ons de geestelijke kinderen, verwekt onder de bediening aan deze plaats, tot een vreugde en blijdschap geweest zijn en nog zijn, God leert mij te geloven in de oogst. Dan rijst de bede in mijn hart: Leer mij in Uw oogst geloven, waarvoor ik dien! Wanneer er ook in deze gemeente een handvol koren is, de vrucht daarvan zal ruisen als de Libanon.

Nu gaan wij eindigen en alles aan God teruggeven. Wij gaan elkander troosten midden in alle afval, dat het woord waar is: Er geloofden zovelen, als er geordineerd waren tot het eeuwige leven. Vanuit dit geloof mogen wij zeggen: Ziehier ik en de kinderen, die Gij mij gegeven hebt als tekenen en wonderen in Israël. Wij gaan God prijzen en onszelf voor God neerwerpen. Want onze dienst was zo gebrekkig. Van het begin tot het einde hebben wij het

bloed van Christus nodig. Maar Gods waardigheid en de waardigheid van het Lam gaan onze onwaardigheid ver te boven.

Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen, Hem zij de heerlijkheid tot in eeuwigheid, Waarom? Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed uit alle geslachten, talen, natieën en tongen en Gij hebt ons gemaakt tot koningen en priesters.

De lofzang klimt uit Sions zalen
Tot U met stil ontzag;
Daar zal men U, o God, betalen
Geloften, dag bij dag.
Gij hoort hen, die Uw heil verwachten,
o Hoorder der gebeên;
Dies zullen allerlei geslachten
Ootmoedig tot U treên.

Een stroom van ongerechtigheden
Had d' overhand op mij;
Maar ons weerspannig overtreden
Verzoent en zuivert Gij.
Welzalig, die Gij hebt verkoren,
Die G' uit al 't aards gedruis
Doet naad'ren en Uw heilstem horen;
Ja, wonen in Uw huis.

Psalm 65 : 1, 2.

Amen.